

3. Взаємодія податкового та фінансового обліку ПДВ

Руслана Пономаренко , Людмила Духновська
Національний університет харчових технологій

Вступ. Одним із важливих непрямих податків у системі оподаткування будь-якої країни є податок на додану вартість (далі – ПДВ). В нелегкі часи для України виникло багато питань та суперечностей щодо правильності трактування та застосування податкових норм, визнання в обліку сум податкового зобов'язання та податкового кредиту, порядку їх відображення в реєстрах та звітності. На даний час актуальною є взаємодія даних фінансового та податкового обліку. Як наслідок, з'явилася можливість зробити методику обліку ПДВ більш раціональною та ефективною.

Матеріали і методи. Методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання. Теоретико-методологічну базу становить система наукових методів, таких як пізнання та логіка, аналіз і синтез, індукція й дедукція. Гнесеологічний метод застосовано для уточнення та поглиблення змісту понять й категорій щодо взаємодії фінансового та податкового обліку ПДВ. Інформаційною базою є публікації вітчизняних авторів, законодавчі та нормативно-правові акти, електронні ресурси світової мережі Internet.

Результати. Дослідження проведене за такими напрямками методичного забезпечення облікового процесу: аналіз характерних рис податкового обліку ПДВ, застосування податкових накладних, у тому числі, обов'язкових реквізитів цього документа, особливості ведення реєстрів аналітичного обліку, порівняння аналітичних позицій в різних видах обліку, удосконалення форми реєстру накладних, проблемні методичні аспекти бухгалтерського фінансового обліку ПДВ, проблемні аспекти обліку імпортного ПДВ [1].

Характерними рисами податкового обліку ПДВ на сучасному етапі відповідно до норм податкового законодавства виступають застосування окремих від

бухгалтерського обліку правил відображення податкового зобов'язання та податкового кредиту (за правилом першої події або касовим методом), окремого первинного документа (податкова накладна, розрахунок коригувань), окремих аналітичних регістрів, правил коригування сум зобов'язань і кредиту. Проте законодавчо такий статус його не так і не закріплений.

Різниця у підходах до оформлення показників податкової накладної та документів бухгалтерського обліку є доволі суттєвою. Значну частину специфічних податкових операцій податкового обліку з ПДВ в бухгалтерському обліку не оформлюють документально і не відображують на рахунках. Такі операції доцільно кваліфікувати як "податкової різниці з ПДВ". За характером вони є постійним.

Недоцільно використовувати для складання податкової декларації з податку на додану вартість даних субрахунку 641 "Розрахунки за податками", аналітичний рахунок "Розрахунки за податком на додану вартість". Декларація з ПДВ складається лише за нормами розділу V Податкового кодексу України, тобто даних податкового обліку.

З метою уникнення дублювання пропонується в бухгалтерському регістрі ПДВ (картка рахунку, журнал-ордер по субрахунку 641/ПДВ) обмежитися лише фіксуванням підсумкових місячних даних податкового обліку (реєстру податкових накладних) щодо сум податкового зобов'язання та податкового кредиту. Такий варіант "вбудованої" системи податкового обліку зменшує витрати на його ведення за рахунок ліквідації дублювання одних і тих самих даних в різних системах обліку. Цей підхід не протирічить концептуальній основі фінансового обліку, на підставі даних якого складається баланс. Дані про ПДВ в останньому відображуються у вигляді сальдо рахунку.

Причинами розбіжності даних податкової декларації та оборотів по субрахунку 641/ПДВ в практиці є такі: не відображаються придбання, по яких відсутні належно оформлені податкові накладні постачальників; невчасно проводяться накладні, акти виконаних робіт в бухгалтерському або податкового обліку; притримуються суми зобов'язань (кредиту) з метою оптимізації ПДВ у звітному періоді; проводиться суми оплати ПДВ до бюджету тощо.

При оформленні податкового векселя сума сплаченого "імпортного" ПДВ за чинним законодавством не підлягає включенню до первісної вартості імпортованих товарів. Водночас при безвексельному варіанті розрахунків суму податку слід включати до вартості імпортованих товарів.

Схема руху інформації з ПДВ в практиці не підтверджує норму п.2 ст.3 Закону "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" про те, що податкова звітність ґрунтується на даних бухгалтерського обліку. Навпаки, з податку на додану вартість діє зворотна схема руху інформації [2].

Висновки. Проаналізувавши, як відображується ПДВ у фінансовому та податковому обліку, можна зазначити, що існують проблеми, які виникають в результаті невідповідності нормативно-правових актів, які регулюють фінансовий та податковий облік.

Література

1. Моделі зв'язку інформації фінансової та податкової звітності з ПДВ. Малишкін О.І. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1048030454329/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/visnovki_rozdilu_oblik_audit_podatkiv_ukrayini
2. Малишкін О.І. ПДВ в системах податкового і фінансового обліку: аспекти взаємодії // Бухгалтерський облік і аудит.-2013.-№11.-с.27-41